

GENLÆS: Grim som arvesynden

af Torben Bramming

I anledning af Nyt Babels 10 års-jubilæum bringer vi i hvert nummer i 2024 et genoptryk af en artikel, der tidligere har været bragt i Nyt Babel. Her er det Torben Brammings forsvar for læren om arvesynden, som blev bragt i særnummeret om dåben i 2019.

Du kan læse resten af særnummeret her: <HTTP://NYTBABEL.DK/DAABEN/>

Arvesynden er udsat for et veritabelt stormløb af professorer som Jacobsen fra Århus, lektor Lars Sandbeck fra Præsternes efteruddannelse! og arbejdsgruppen i Lindevang sogn nedsat af Københavns biskop? Luther og Augustin – og dermed Biblen, som de bygger deres teologi på, erklæres irrelevante for det 21. århundredes mennesker, som skulle have helt andre behov end tidligere mennesker og slet ikke kan forstå eller acceptere talen om arvesynd, fortabelse og dåben som vejen til frelse. Derfor vil de lave dåbsritualet om og den dertilhørende ”gammeldags” teologi forstår sig.

Særligt arvesynden, som Kristus med sit blodoffer vasker af den døbte og frelser ham, er faldet mange for brystet.

Men arvesynden er jo sand, erfaret virkelighed, beskrevet med en sand myte i 1. Mosebog, hvis virkelighed er stadfæstet af Kristus selv, idet han dør for alle, for alle er syndere.

Hvordan skal man forklare arvesyndens virkelighed? Her følger et forsøg.

Mennesket er skabt godt. Det har vi ikke alene Guds ord for, det kan andre ideologier og filosofier nikke bejaende til. Men hvorfor er der så ondt? Ja, nogen siger, at der slet ikke er ondskab, men blot uvidenhed eller uhensigtsmæssighed. Rydder man først de sociale, økonomiske, kulturelle og historiske uligheder af vejen, så finder vi det gode menneske inde bagved, for alle mennesker er gode. Det onde eller uhensigtsmæssige er altså blot et spørgsmål om miljø, ikke om arv. Her er kristendommen uenig, for den er det både arv og miljø. Der er ganske vist ondskab, djævel og uhensigtsmæssighed i vores miljø fra fødsel til død, men det ligger også i menneskets dna. Ethvert menneske, der vokser op, er en synder, som ikke gør det gode, som han eller hun ved, at de skal, men det onde, som de ikke vil, det gør de. Det er erfaret virkelighed for alle mennesker og det mest realistiske menneskesyn, der gives - men som kan forvirres af løs snak om himmeriget på jorden ved brug af et eller andet tryllemiddel, som kan befri mennesket.

Det kan være den sødladne gud, der bare elsker alle mennesker og ikke sætter skel, som de ny-rationalistiske dåbsforslag svømmer over med, eller det kan være ideologier som kommunismen. Man lover sig en mere åben og venlig imødekommende verden, når skellet mellem dem og os er skaffet af vejen engang. Man afviser den gamle forestilling om et Paradis, der venter os bag tiden og udenfor tiden som "a pie in the sky", ønskedrømme sublimeret af jordiske tanker, som man får tilgang til gennem dåben. Man lover man dog blot paradisiske tilstande på jorden i stedet for, som så også er lidt ude i fremtiden, for der skal lige gøres en hel masse ved en hel masse mennesker først. Man lover altså blot en jordisk "pie in the sky", som også ligger ude i fremtiden, altså bare "bøf på en anden måde". Og i denne udformning er det ren ønsketænkning, for det syn på ondskab og synd, der kommer frem i forslagene til de nye dåbsritualer er ikke realistiske eller erfaringsnære.

Mennesket har ondskab i sig og fortabt fra syndefaldet. Ondskaben ligger latent i det lille barn og bryder ud så snart det kan skelne ondt og godt og altså bevidst gør ondt. Før barnet er bevidst om det gode og onde, er der imidlertid ingen som vil holde barnet ansvarligt for dets handlinger. De er som dyr udenfor kategorien. Josef Goebbels var ansvarlig for sine handlinger og støtte til Hitler, men Hitlers trofaste schæferhund var ikke, selvom den elskede sin herre mere end Goebbels gjorde, og bed dem, som Hitler pudsede den på. Goebbels mindste børn, som blev myrdet af deres mor, var heller ikke onde, selvom de kunne lide onkel Adolf, de vidste ikke bedre, men latent lå ondskaben i dem som i ethvert menneske, og egoismen, som er dens fætter.

Man prøver derfor som kristen at opdrage og danne sine børn ud fra arvesyndens virkelighed. Ondskaben kan man ikke udrydde, døden kan man ikke standse, men man kan forsøge at bekæmpe ondskaben og døden ved at holde sig til og uddannes i Guds ord og evangelium. Man taler i dag så meget om dannelse i vores postkristne tid. Der bliver skrevet stolper op og ned om det, men det er slet ikke dannelse, der bliver formidlet, men befrielse af det indre, gode menneske, som skal pakkes ud og stråle med alle sine gode og spontane egenskaber. Det menneskesyn ligger også bag megen af den nye dåbsteologi. Det er derfor man ikke må sætte skel, når man døber, for hvad så med alle de gode udenfor? Når man gennem hele den reformpædagogiske skoles tid fra 1960'ernes Blå og Røde betænkning har stopfodret efterhånden to generationer danskere med den ideologi, så bliver kristendommens tale om mennesket som synder unægtelig svær at gå lige til, uanset at de fleste mennesker kan erfare dens virkelighed. Historien har jo da også masser af eksempler på, at den form for ideologi ikke fører til noget godt, særligt ikke når den pakkes ind som humanisme og socialisme, hvad alle har kunnet se fra Kina over Cuba til Venezuela og ANC's Sydafrika i dag. Det, de jordiske paradisdømmere lover, lader ikke alene vente på sig, men udvikler sig til noget grimt på længere sigt, for de mennesker som står i vejen for "fremskridtet" og det gode har en

ubehagelig tendens til at blive censureret, udstødt, arbejdsløse eller direkte fængslede eller myrdede.

At dannelse er noget andet, ligger i selve ordet. Danne betyder jo at hænder former noget materiale, som ikke er, som det skal være. Man former og putter noget i det menneske, som man kender som synder, altså en der ikke gør, hvad hun ved hun burde, men ofte det hun ved, hun ikke burde. Det er nemlig sådan, at hvis man gør som om at ondskab og død ikke har noget med mig at gøre, så fremmer man begge dele.

Jo, arvesynden er virkeligheden, som Kierkegaard skriver i "Begrebet Angst" for alle mennesker er sig selv og slægten – altså ikke alene selvstændige individer, men også alle andre helt tilbage til Adam og Eva. Skabt gode i Guds billede, men altså faldet. Det er så sandt som at 2+2 er fire og det fortælles i den sande myte i 1. Mosebog. Det fortælles netop i en myte, der handler om, at de to første mennesker falder for fristelsen fra slangen og gør det, de ved, de ikke må. Sådan falder alle – alle! På den måde er mennesket som gren på et træ, der er menneskeheden – sig selv og slægten. Det er så sandt, at vi ikke kan få det på afstand og gøre noget ved det, det onde er ikke et lune eller et stykke tøj, man kan slænge fra sig, det er i ens dna og følger en til døden. Derfor fortælles det i mytens distancerede form. Og derfor har man brug for ham, som knuste slangens hoved, Kristus, som frelser os fra synd og død. Det er evangeliet. Det kan faktisk ske trods arvesynden og døden. Man skal blot sige ja til ham i dåben, så åbner han os Guds rige her på jorden og i evighed i Paradis. Så fri os fra ny dåbsteologi, som ikke vil vide at Kristi ord om hans frelsende indgriben, der sætter skel – den er grim som arvesynden, og det bliver den, fordi den tror, den kan glemme den.